

ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ У СИСТЕМІ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

Проблема формування лідерських якостей у студентської молоді потребує уважного розгляду та вивчення. Адже не так легко знайти керівника-лідера, який міг би брати на себе ініціативу та відповідальність за результат, при цьому повністю викладаючись на роботі та мотивуючи у повній мірі своїх підлеглих.

Головним завданням вищої освіти в Україні є створення сприятливих умов для розвитку творчого потенціалу українського народу, пошуку, підтримки і стимулювання інтелектуально і творчо обдарованої молоді, самореалізації творчої особистості в сучасному суспільстві. Дійсно, творчо мисляча людина може створювати новітні технології, але в будь-якому колективі має бути лідер, який систематизує, проведе аналіз, визначить тенденції розвитку і відповідно до цього дасть оцінку та спрогнозує подальший розвиток.

Розглянемо процес формування лідерських якостей студентів у вищих закладах освіти. Серед великої кількості студентів треба виявити лідерів, організаторів, управлінців та виконавців. Цей розподіл, звичайно, є умовним, але головним залишається той факт, що далеко не всі здатні організовувати людей, бачити кінцеву мету, дослідити шляхи її досягнення та сфокусувати енергію своїх підлеглих на реалізацію цього процесу.

У класичному розподілі є кілька видів лідерів:

1. Представник – це людина, яка відповідає за свої рішення та вчинки перед вищим керівництвом.
2. Виконавець – конкретна людина, яка є керівником, тобто лідером на перший час.
3. Підлідер – людина, яка має певну незалежну владу, але вона є представником групи та відповідальна перед усією групою.
4. Дійсний – це людина, рішення якої матимуть певні наслідки у майбутньому, яка організовує та керує роботою.

Виявити потенційних лідерів можна декількома шляхами. По-перше, це пряме спостереження за особистістю та вивчення думки оточуючих його людей, якщо він може їх організувати, то він, безперечно, - лідер. По-друге, це тестування. Але, працюючи з тестами, треба пам'ятати, що результати відносні і не можна робити певні висновки, спираючись на них.

Ще один шлях виявлення потенційних лідерів – та звані «мотузкові» тренінги. Це створення незвичайних ситуацій, вирішення яких потребує результату роботи усієї команди за обмежений час. Лідера виділяє факт наявності послідовників. Він має бачення та дар передати його іншим. Ще

одна риса, притаманна лідерам, - це вміння переконувати інших у своїй правоті. Потенційні лідери здатні збирати команду. Їм не потрібна сила, щоб спонукати людей діяти. Люди просто хочуть робити те, що він пропонує, тому що він їх переконав і вони йому вірять. Важлива риса потенційного лідера – це вміння абстрагуватись, подивитись на ситуацію ззовні, оцінити її. Саме на ці загальні особливості характеру повинні бути направлені процеси впровадження спеціальних заходів для виявлення потенційних студентів-лідерів.

Ми вважаємо, проектування освітнього процесу як одного із засобів формування лідерських якостей студентів не обмежується спеціальним конструюванням навчального матеріалу, який забезпечує студенту свободу вибору в роботі з ним. Важливо, як цей матеріал використовується викладачем на занятті. Для викладача, який працює з метою формування лідерських якостей студентів, особливо важливо відмовитися від традиційних форм спілкування зів студентами, бути готовим перейти від авторитарності до співробітництва, взаєморозуміння.

Отже, процес формування лідерських якостей студентів під час навчальної діяльності досить складний та довготривалий і потребує зусиль не лише викладача, а й студентів. Педагогічні умови, які створюються у процесі навчальної діяльності, сприяють не лише успішному формуванню лідерських якостей, а й самовдосконаленню особистості в цілому.

Сумський національний аграрний університет
ДЯЧЕНКО Ю. А.

РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ВИХОВАННІ МАЙБУТНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕЛІТИ

Згідно більшості міжнародних рейтингів вже кілька років поспіль Україна посідає одне з останніх місць в Європі за рівнем життя. У експертів викликає занепокоєння ситуація мало не в усіх сферах життя українського суспільства: економіці, політиці, екології, культурі тощо. Власне, рядовому українцю не потрібно вивчати доповіді науковців – вони добре це відчувають на собі: коли оплачують товари та послуги, відвідують державні структури, дивляться новини по телебаченню...

Якщо вірити все тим же громадянам, до такого стану країну довели так звані «еліти». Як кажуть, «кадри вирішують все». На жаль, дуже часто «вирішуються» особисті, меркантильні питання, іноді з порушеннями законодавства. Майже кожного дня у пресі лунають повідомлення про кримінальні, нецільові чи непрофесійні дії «сильних світу цього» різного рівня.

Яка ж вона – майбутня «українська еліта»? Патріотична, з вищою освітою, професійна, комунікабельна, здатна виявляти та вирішувати, перш за все, суспільні проблеми. Хто ті люди, які добудують заможну і